

C# 11 C# 84

Blank white label

Handwritten text in a cursive script, likely a name or title, written vertically on a yellowish-brown background. The text is written in dark ink and appears to be a personal or institutional name, possibly "John Smith" or similar, though the characters are highly stylized and difficult to decipher precisely. The writing is arranged in a single column, starting from the top and moving downwards.

BX1758¹
.S36
1634
v.2
c.1

R. P. THOMÆ
SANCHEZ
 CORDVBENSIS,
 E SOCIETATE IESV,
 CONSILIA,
~~Philosophicæ et~~ *Philosophicæ et*
 OPVSCVLA MORALIA.

Tomus posterior.

UNIVERSIDAD AUTONOMA DE NUEVO LEON
 BIBLIOTECA ALFONSO DE BORBON UNIVERSITARIA
 R16-39 MICROFILMADO 3/2/83

46328

LVGDVNI,
 Sumptibus Jacobi Prost.
 M. DCXXXIV.
 CVM PRIVILEGIO REGIS.

L. deo. P. 17. 36. 34. 2

5558

36

34

2

MICHOEL ADAMS

Real Racional
JUAN FONDO
P.B. PUBLICA DEL ESTADO

INDEX CAPITVM ET DVBIORVM

hoc secundo tomo Confiliorum moralium contentorum.

LIBER QVARTVS.

Circa vltimas voluntates, ubi de illegitimis.

CAPVT I.

De Testamentis.

- DVB. I. **Q**UOD VID, & quotuplex sit testamētū, & qualiter se habeat solēnitas in testamento requisita, an scilicet sit tantum solēnitas requisita ad probandum veritatem testamenti, vel sit essentialis constitutioni testamenti. pag. 2
- 2. Quam solēnitate requiratur testamentum nuncupatiuum, id est, testamento abierito. 3
- 3. Quam solēnitate requiratur testamentum in scriptis, id est, clausum? 4
- 4. Quae solēnitas requiratur in testamento cecū. 5
- 5. Quam solēnitate requiratur testamētū inter liberos, siue sit nūcupatiuum, siue in scriptis. 6
- 6. Quam solēnitate requiratur testamētum tempore pestis? ibid.
- 7. An ad legata pia requiratur eadē solēnitas. ib.
- 8. Quam solēnitate requiratur mandatum ad testandum, id est, potestas, quam alteri aliquis praebet, vt nomine illius testamētū condatur. 7
- 9. An si quis cepit facere testamētū nuncupatiue coram sufficiētī numero testium, & solēnitate legitima, & fecit institutionē, & reliqua legata, & capitula, & morte praeventus non perfecit, valeat in ijs, quae disposuerat. ibid.
- 10. An testamētum in scriptis carens debita solēnitate, habens tantum solēnitate nuncupatiui, valeat, vt nuncupatiuum. ibid.
- 11. An si maritus, & vxor, seu alij duo coniūctim eadem charta testentur in scriptis (quod fieri conceditur Leo, quod à multis, C. si certum petatur, & ibi docēt omnes) requirantur duae solēnitates, scilicet quatuordecim testes, &c. ib.
- 12. Quae solēnitas requiratur in codicillis. ibid.
- 13. Quam solēnitate requiratur donatio causa mortis. 8
- 14. An quando cōtractus iure ciuili nullus est ob defectū alicuius solēnitate eo iure requisita, sit etiam in foro conscientiae nullus ita, vt per illum non transferatur dominium. 10
- 15. An idem, quod diximus dubio praecedenti de testamento minus solēni circa eius obligationem in foro conscientiae dicendum etiam sit de contractu cum Ecclesia gesto, cui decet solēnitas iure requisita. 12
- 16. Qualiter testamētum sit vsque ad mortem reuocabile. 13
- 17. An si quis iurauit se non reuocaturum testa-

- mentum, possit postea reuocare. ibid.
- 18. An donatio facta in poenam mutationis testamenti valeat. 14
- 19. An ex Principis facultate testantis consensu interueniente, cōcessa ad hoc vt testamētum reuocari non valeat, possit testamētum irrevocabile effici. ibid.
- 20. An si quis voueat Deo relinquere in testamēto mille aureos pauperibus, & testamētum cōdat, in quo eos relinquat praedictis pauperibus, possit poenitere, & testamētum reuocare. ibid.
- 21. An constituto à duobus testamento ex cōmuni consensu, confirmetur illud testamētum morte alterius. 15
- 22. An si duo testamēta à duobus haeredibus producantur, ab eodem testatore eodem die facta, nec apparere possit, quod prius confectum sit, quid sit dicendum. 16
- 23. An quando testator in primo testamento apponit clausulam derogatoriam sequentis testamenti, si postea faciat testamētum aliud, maneat primum derogatum. 17
- 24. An quando testator relinquit, vt consanguineis pauperibus quotannis centum aurei distribuuntur, vel vt in Capellania succedant consanguinei, vsque ad quatum gradum pretendatur haec consanguinitas. 18
- 25. An testamētum quod fecit pater nō habens liberos, validum sit, quoad omnia legata, si diu superuixit, nec reuocauit, nec cōfirmavit cum postea liberos habuerit. 20
- 26. An si possessor maioratus, qui in illo successit tempore, quo erat habilis, & vocatus ad illum, incurrat postea aliquod impedimētum excludens à successione maioratus secundum illius institutionem illum amittat, vel possit adhuc illum retinere. 21
- 27. An si quis decedat ab intestato, teneantur eius successores quintum bonorum pro eius anima expendere. 23
- 28. An quarta bonorum quae debetur alteri coniugi pauperi non habenti vnde decenter sustentetur, minuat legitimam filiorum ita, vt non sit detrahenda de quinto, nec si habeat ascendentes, de tertio bonorum. 24
- 29. An si quis faciat donationem irrevocabilem medietatis bonorum, quae tempore mortis habuerit, apposita clausula solita, quod extunc se desistat, & priuat dominio horum bonorum seque constituit tquam inquilinū, seu vsufrua-

Index Cap. & Dub. Tomi II.

- 2
30. An meliorationes in re viri factæ constante matrimonio, sint communicandæ, seu diuidendæ inter virum, & vxorem, tanquam lucra constante matrimonio acquisita, vel debeant esse viri. 25
31. An successor maioratus teneatur soluere debita à prædecessore contracta. 27
32. An possidens bona fide prædium aliquod vinculo maioratus obstrictum, quia scilicet bona fide emit à possessore maioratus, illudque bona fide propriis expensis reddidit melius, possit à maioratus possessore pretium, quo emit, ac meliorationis expensas exigere prædiumque retinere donec sibi soluantur. 30
33. An si Ioannes v. g. constitutus sit usufructuarius omnium bonorum testatoris cum facultate, vt possit in suo testamento libere disponere de quantitate centum aureorum ex dictis bonis, & moriatur ab intestato, succedant in his centum hæredes ab intestato dicti Ioannis, vel succedatis, cui proprietates bonorum relicta est post obitum Ioannis. 34
34. An ex renunciatione legitima, vel ex pacto de futura successione oriatur obligatio naturalis ita, vt teneatur qui hæc pacta iniuit, illis stare in foro conscientia, licet non oriatur actio civilis, id est, non cogatur in foro externo stare contractui. 35
35. An quando quis decessit non relicto descendibus, sed tantum ascendibus in hoc regno Hispania, expensæ funeris deducendæ sint ex toto corpore hæreditatis, vel de solo tertio, de quo testatus est. 40
36. An pater meliorans filiam causa dotis contra pragmaticam III. Matriti, quæ hodie est l. r. tit. 2. l. 1. nouæ Recopilat. peccet mortaliter. 41
37. An si Petrus, v. g. institutus sit hæres sub fidei commissio, vt quidquid super sit ex hæreditate tempore mortis, restituat Paulo, possit Petrus sic institutus hæres testari, vel alias alienare talia bona. 43
38. An hæres, vel legatarius interficiens testatorem, amittat hæreditatem, vel legatum ita, vt ante iudicis sententiam teneatur ad illius restitutionem. ib.
39. An successor in primogenio occidens possessorem primogenij illud amittat. 47
40. Quis possit esse exequutor testamenti. 49
41. An officium exequutoris testamenti possit impleri per alium, vel transeat ad hæredes. ibi.
42. An exequutor testamenti nominatus à testatore teneatur acceptare officium, & ad id compelli possit. 50
43. Ad quem spectat exequi testamentum, quando nominati exequutores acceptare noluit, vel testator nullum nominauit exequutorem. 52
44. An quando plures testamenti exequutores nominati sunt, possit vnus sine alio exequi. ibi.
45. Quid faciendum est, quando plures sunt exequutores, & inter se discordant. 53
46. An exequutor testamenti possit vendere testatoris bona ad implendum contenta intestamento. ibid.
47. An inuito hærede possit exequutor testamenti soluere legata, & debita defuncti, vel hæc sint ab hærede præstanda. 55
48. An exequutor possit agere aduersus hæredes, vel alios hæreditatis debitores, vt tradant bona ad exequendum testamentum. 56
49. An exequutor testamentarius teneatur reddere rationem, & facere inuentarium. — ibid. 57
50. An exequutoribus testamentariis debeatur salarium ratione laboris in exequutione testamenti impensæ. 57
51. Quod tempus habeat exequutor testamenti, vel hæres ad exequendum testamentum. ibid.
52. An sicut transacto anno, alioque tempore per testatorem designato ad exequendum testamentum expirat officium exequutoris, & exequutio transfertur ad Episcopum: ita etiam eodẽ modo is, cui à testatore electio, vel declaratio commissa est, vt si testator dicat, relinquo decem scuta pauperibus declarandis per Petrum, teneatur eligere, vel declarare intra annum, aliudve tempus ad exequutionem designatum, ita vt alioquin ius illud eligendi, seu declarandi ad Episcopum spectet. 59
53. An hæres, vel exequutor testamenti sicut per canones & leges habet annum ad exequendum testamentum, ita etiam in foro conscientia, vel teneatur, quam primum potest, exequi. 60
54. Quid possit Episcopus circa testamentorum exequutionem. 61
55. An possit testator prohibere, ne ad Episcopum deuoluatur exequutio testamenti, negligentibus hæredibus, vel exequutoribus exequi, vel ne teneantur reddere rationem administrationis Episcopo. 63
56. Quæ sit pena hæredis, vel exequutoris negligentis exequi testamentum, & an incurratur ipso iure, vel opus sit sententia. 64
57. An si testator leget tali monasterio, vel tali pauperi centum aureos, & alios mille distribui in pauperes, vel in opera pia arbitrio suorum exequutorum possint exequutores distribuere, & dare illi monasterio, vel pauperi ex illis mille aureis aliquid quando ita pauper esset, vt id iudicaretur expediens. ibid.
58. An exequutor testamenti, vel alius, cui committitur aliquam summam inter pauperes distribuere, possit, si vere pauper sit, partem aliquam sibi applicare. 65
59. Quinam comprehendantur nomine pauperum, quando testator iubet exequutori, vt distribuatur aliquam summam inter pauperes. ibid.
60. An quando testator legat aliquid pauperibus, absolute possit distributor dare quibuscuq; 66
61. An si is, cui pauperum electio commissa est, male distri-

Index Cap. & Dub. Tomi II.

- distribuatur, possit ab eo appellari, & similiter quando testator dicit, sentio me conscientiam grauatam aliquibus debitis, de quibus tamen habeo dubium, volo vt stetur sententia P. N. 68
62. An quando testator iussit aliquid distribuere inter consanguineos pauperes ipsius testatoris, teneatur exequutor dare magis consanguinitate coniunctis, quam pauperibus. 69
63. Quinam comprehendantur orphanorum nomine, si quid legetur orphanis. 70
64. An exequutor testamentarius, cui electio pauperum est commissa, possit electione facta variare alios eligendo. ibid.
65. An cum committitur per testatorem alicui, vt disponat de eius bonis, valeat commissio, & quid teneatur ille facere. ibid.

CAPVT II.

De legatis.

- DVB. I. An possit Romanus Pontifex, & Princeps pro libito, & absque iusta causa commutare legata ad opera pia, vel vsum publicum in alia legata, vel ad id requiratur causa iusta. 71
2. An quando legata ad opera pia publica possunt in specifica forma impleri, possit legatus de latere, vel Episcopus ea commutare. 72
3. An legatum ad certum vsum pium, quod impleri potest, possit ex facultate Episcopi conuerti in alium vsum pium meliorem. 73
4. An quando legatum non potest impleri de facto vel de iure sit in aliu vsu commutandum, vel efficiatur caducum, & sic in illo succedat hæres. ib.
5. An quando legatum non potest impleri, & sic in aliud est commutandum, per quem sit facienda talis commutatio. 74
6. An quando legatum non potest impleri, & sic in aliud commutandum est, necessarium sit, vt Episcopus commutet in similem causam piam, vel sufficiat in quacumque. 75
7. An sint alij casus, in quibus Episcopus potest alterare vltimas voluntates. 76
8. Quid faciendum sit, quando aliquid legatur Ecclesie S. Petri, cum plures vocentur hoc nomine. 77
9. An legatum relictum pro liberatione incarcerationum quolibet anno, possit expendi in impediendo, ne quis in carcerem detradatur. ib.
10. An quando quis legauit mille aureos post quatuor menses largiendos pauperibus, exequutor testamenti possit præuenire diem ab ipso testatore designatum ad vltimæ voluntatis exequutionem, quando id in nullius præiudicium vergit, & sic statim largiri. ibid.
11. An quando aliquis fecit legata plura ita vt excederet facultatem hæreditatis, quædam pia, & quædam non pia, debeat fieri detractio pro rata tam de legatis piis, quam de non piis, vel tantum de non piis, & pia debeant integre solui. 77
12. An si quis legauit annuam censum singulis annis pauperibus distribuendum iuxta beneficiatum suorum testamentariorum, possint ipsi testamentarii totam illam quantitatem simul, & semel alicui operi pio applicare. 78
13. An legatum factum orphanæ possit dari, ei qui patrem habet inutilem tamen, scilicet amentem, vel ad trimeses damnatum, vel perpetuo morbo laborantem. 78
14. An bona fabricæ, vel legatum fabricæ relictum possit expendi pro ornamentis, vel aliis cultui diuino necessariis. 79
15. An si debitor leget aliquid creditori, tale legatum censetur factum animo compensandi debitum, vel debeat creditor habere vtrumque, scilicet legatum, & debitum. 80
16. Quando debeantur legata, & dum ea non soluantur, ad quem pertineant fructus rei legatæ, si fructifera sint. 81
17. An si quidam legaret centum aureos, quos dicit se habere in tali loco, vel centum cados vini, vel olei, quos dicit talibus vasis contineri, & postea inueniantur tantum quinquaginta aurei, vel cadi olei, debeantur integrè centum, vel tantum quinquaginta. 82
18. An si testator iubeat in suo testamento centum aureos distribui inter pauperes arbitrio Petri, & Pauli eligendis, & hæres vel testamentarius ex solius Petri consilio illos distribuatur, teneatur iterum restituere. 83
19. An legatum factum naturalibus alicuius oppidi possit dari iis, qui ibi habitauerunt decennio, licet aliunde sint oriundi. 84
20. An si Petrus instituit hæredem, vel legauit aliquid Ioanni sub hac conditione, seu fidei commissio, vt si sine liberis decedat, restituat hereditatem vel legatum tali monasterio, & Ioannes renunciauit huic iuri ob certam pecuniam summam, quam ipsi consuluisset monasterium, possit hoc facere in præiudicium liberorum, qui postea nati sunt, & illos habens, obiit. ibid.
21. An legatum pium ad dotandas orphanas consanguineas intra certum tempus si intra illud tempus non possit impleri, quia nullè reperitur consanguineæ nobiles, debeat conuerti in aliud opus pium, vel potius cedat hæredi. 85

CAPVT III.

De illegitimis.

- DVB. I. Quot sint differentie filiorum illegitimatorum, & qui dicantur filij naturales, & qui spurij, & qui ex concubitu damnato. 86
2. An dicantur filij naturales, vel potius spurij, qui nascuntur ex parentibus habentibus impedimentum impediens, non tamen dirimens matrimonium. 87
3. An filij nati ex clerico in minoribus ordinibus constituto, habente tamen beneficium Ecclesiasticum, vel nouitio in Religione approbata, censentur naturales, vel spurij. ibid.

Index Cap. & Dub. Toni II.

4. Quales concubitus sint damnati ita, vt filij ex
iis geniti dicantur ex damnato concubitu. 88
5. An nati ex adulterio mulieris coniugate sint
ex damnato concubitu. *ibid.*
6. An filius, quem constat esse illegitimum, præ-
sumatur in dubio naturalis, vel spurius. 89
7. An omnibus filiis tam naturalibus, quam spu-
riis, quam natis ex damnato concubitu hoc sit
cõmune, vt parentes teneantur illos alere. 90
8. An filij naturales sint hæredes necessarii ex
testamento, & ab intestato matris, siue ea fi-
lios legitimos habeat, siue non. *ibid.*
9. An in dicta l. 9. Tau. & reliquis legibus ser-
monem facientibus de filiis legitimis, nomine
legitimorum comprehendantur filij legitimi
rescripto Principis: & sic extantibus dictis
legitimatis non succedant matri filij natura-
les, sicut non succederent, si extarent filij le-
gitimi; & an idem etiam dicendum sit, quando
extant filij adoptiui. *ibid.*
10. An filij spurij, qui non sunt ex damnato con-
cubitu possint succedere matri. 91
11. An filij clericorum succedant consanguineis
ex parte matris. 92
12. An filij ex damnato concubitu succedant
matri. *ibid.*
13. An mater habens filios legitimos possit re-
linquere quintum natis ex damnato concubi-
tu, & hoc licet distissimi sint. *ibid.*
14. An filij nati ex damnato concubitu possint
succedere consanguineis ex parte matris. 93
15. An quod disponit lex 9. & 10. Tau. vt parentes
possint spuris, & filiis naturalibus, & etiam
natis ex damnato concubitu quintam bonorum
partem relinquere, locum habeat, etsi illa
quinta pars maior sit, quam ea, quæ vni filio,
vel descendenti legitimo contigerit. *ibid.*
16. Quo pacto filij naturales succedant patri ex
testamento, vel ab intestato. 94
17. An si pater habeat filios legitimos, qui absque
fraude bonis paternis renunciarunt, possit om-
nia bona filiis naturalibus relinquere, iique
succedant ab intestato in duabus vnciis supra
dictis, ac si non extarent filij legitimi. *ibid.*
18. An filius naturalis succedat auis paternis, &
maternis. *ibid.*
19. An filij spurij capaces sint recipiendi aliquid
à patre via testamenti, vel donationis, vel ab
intestato ultra alimenta, nam de alimentis cer-
tum est posse ea capere. *ibid.*
20. An spurius incapax recipiendi aliquid à pa-
tre, sit capax recipiendi per fideicommissum,
v.g. si pater fidei amici committat, vt det spu-
rio, an videlicet talis spurius ea bona possit ab
amico recipere. 96
21. An supposito hæredem, qui fidem dedit de
restituenda hæreditate spurio (quod probabi-
le esse dixi supra teneri eam restituere) cui te-
neatur restituere. 97
22. An lata sententia per iudicem, vt restituantur
hæc bona, ex pater hæredi reliquit sub fidei-
commissio, vt daret spurio, sint restituenda
Fisco Ecclesiastico, vel seculari. 98
23. An hæres, qui tacitam præstitit fidem de re-
stituendis bonis spurio, vocatus à iudice, & ro-
gatus an præstitit fidem, teneatur responde-
re, vel possit circa mendacium occultare ver-
tatem. *ibid.*
24. An spurius possit per substitutionem vulga-
rem, vel fideicommissariam, vel pupillarem,
aliquid ex paternis bonis capere. *ibid.*
25. An spurius pupillariter substitutus possit suc-
cedere in bonis, quæ pupillo à patre prouene-
runt. 99
26. An si pater præcipiat in testamento bona
sua distribuere inter pauperes, vel coniunctos,
possit executor testamentarius eligere filium
spurium testatoris pauperem, ac illi conferre ali-
quid ex illis bonis paternis ultra alimenta. 100
27. An executor testamentarius, cui commis-
sum est aliqua bona inter pauperes distribuere,
possit ex eis aliqua conferre filio suo spurio
pauperi. *ibid.*
28. An possit pater filium spurium hæredem in-
stituere sub conditione, si à Principe fuerit le-
gitimatus, & quem effectum habeat talis insti-
tutio. *ibid.*
29. An spurius institutus à patre sub conditione,
si à Principe legitimetur, possit interim pen-
dente conditione bona paterna, in quibus est
institutus, petere, & ea non vt dominus, sed vt
eurator administrare. 101
30. An ex consensu filiorum legitimorum possit
pater aliquid ultra alimenta relinquere filiis
spuris. *ibid.*
31. An pater possit relinquere quintum spuris ad
alimenta quando spurij aliunde habent ali-
menta, vel artificium norunt, ex quo sine de-
decore possunt victum quaerere. *ibid.*
32. An quando spurius pauper est non habens
aliunde alimenta, possit ei pater integrum re-
linquere quintum, si illud excedit alimentorum
necessitatem, habita consideratione per-
sonæ, & qualitatis spurij. 102
33. An si quintum non sufficiat ad alimenta possit
pater filio spurio plus, quam quintum relin-
quere. *ibid.*
34. An alimenta sint danda spuris secundum na-
turæ necessitatem, vel secundum status decen-
tiam. 103
35. An hæc alimenta filiis spuris relicta perti-
neant ad eorum hæredes, vel tantum spurij in
vita sint usufructuarij, & ipsi mortuis redeant
ad patrem, & eorum hæredes. *ibid.*
36. An possit pater relinquere spurio, vel cui-
cumque alij filio illegitimo alimenta
solum ad tempus vite talis spurij, &
taueri, vt post spurij obitum redeant ad
patrem,

Index Cap. & Dub. Tomi II.

- patrem, & eius hæredes. 104
37. An si quintum sit necessarium ad alimen-
ta, attenda qualitate spurij, & pater re-
linquat aliqua legata pia ex eo ad im-
plenda, quia scilicet habet filios legiti-
mos, sit minuendum dictum quintum
ob ea legata. *ibid.*
38. An possit pater aliquid dare in vita, vel in
morte filio spurio ultra alimenta pro-
pter filij merita. *ibid.*
39. An si pater excedat metas in assignanda
dote filia spuria, quia scilicet assignauit
illi plus quam quintum, quod sufficie-
bat ad alimenta, possit peti ille exces-
sus à viro constante matrimonio. 105
40. An titulo oneroso, aut lucratiuo possit
spurius aliquid à patre recipere. 106
41. An saltem spurij clericorum, seu Reli-
giosorum, vel Monialium filij possint
contractu oneroso, vt per emptionem,
aliquid à patre recipere. 107
42. An clericus, vel quicumque alius habens
filiam spuriam, possit maritum spuriam
instituere, vel ei donare: & similiter si
habeat filium spurium, possit vxorem
spurij instituere, vel ei donare. *ibid.*
43. Qualiter parentes possint succedere fi-
liis illegitimis, siue naturalibus, siue
spuris. *ibid.*
44. An spurij possint succedere consanguineis
patris ex testamento, vel ab eis
donationes recipere. *ibid.*
45. An filij spurij possint hæredes institui ab
auro, & ab eo donationem recipere. 108
46. An nepos ex filio incestuoso, id est, ha-
bitus ex consanguinea, vel affini possit
institui ab auro. 109
47. An spurius possit præscribere relicta, vel
donata sibi à patre. *ibid.*
5. An dispensatio excuset à ieiunio: & cuius
debet esse dispensatio: & an necessario
requiratur causa, vt talis dispensatio
excuset. 113
6. Quæ sint cause sufficientes ad dispensan-
dum in ieiuniis, & esu carum, & lacti-
cinorum. 116
7. An labor corporalis excuset à ieiunio. 117
8. An nolentes conducere operarios in die
ieiunij, nisi cum pacto quod non ieiunent,
peccent. 119
9. An peccent patres familias compellendo
famulos in die ieiunij ad laborem in-
compatibilem cum ieiunio, quando
cõmodè potest differri in alium diem. *ib.*
10. An itinerantes excusentur à ieiunio. *ib.*
11. An peregrinatio causa deuotionis facta
item an sentire fortiores carnis tenta-
tiones, & se ad luxuriam procliuiorem
excuset à ieiunio. *ibid.*
12. An sumentes disciplinam publicam in
die Iouis sancti, si videant, quod ex tali
labore non poterunt ieiunare, excusen-
tur à peccato. 120
13. An propter maius bonum excusetur quis
à ieiunio, vt quando quis incumbit san-
ctioribus operibus, vt prædicationi, au-
ditioni confessionum, lectioni publicæ,
quibus non potest incumbere simul
ieiunando. *ibid.*
14. An infirmitas excuset à ieiunio. 121
15. An paupertas excuset à ieiunio. 122
16. An caupones, & vendentes cibaria in die
ieiunij, quos sciunt soluturos ieiunij,
peccent: item an inuitantes alios ad
cœnandum in die ieiunij peccent. *ibid.*
17. An peccent patres familias ministrantes
cœnam famulis, & filiis suis nolentibus
sine causa ieiunare. 123
18. Qui dies sint ieiunij. *ibid.*
19. An iure interdicitur in tota Quadragesi-
ma, etiam in Dominicis eius, edere
oua, & lacticia. 124
20. An in reliquis ieiuniis extra Quadragesi-
mam iure interdicitur esus lacticinio-
rum. *ibid.*
21. An saltem ex consuetudine sit præceptum
in Hispania abstinenti à lacticiis in
diebus ieiunij, & sextis feriis extra
Quadragesimam. 125
22. In quo consistat ieiunium Ecclesiasticum,
& an vnica comestio, sit de eius essen-
tia: & an si ea excedat metas tempe-
rantia soluat ieiunium: & an si ex inad-
uertentia aliquid sumatur, soluat ieiunium:
& an peccet quis toties, quoties comedit in die ieiunij, vel tantum
in secunda comestione. *ibid.*

LIBER V.

Circa ieiunium, & obseruationem festorum.

CAPVT I.

Circa ieiunium.

- DVB. I. **A**n ieiunium sit in præcepto. 111
2. Quos obliget præceptum ieiunij, scilicet
an pueros. *ibid.*
3. An consuetudo laicorum, vel populi obli-
get clericos, & Religiosos circa absti-
nentiæ, & ieiunia. 112
4. An senectus excuset à præcepto ieiunij. *ib.*

Index Cap. & Dub. Tomi II.

23. An potus soluat ieiunium. 126
 24. An interruptio comestionis faciat, vt sit secūda comestio, & sic soluat ieiunium. ib.
 25. An sit licita in diebus ieiunij collatio serotina, & qualiter sit licita. 127
 26. An in vigilia Natiuitatis Dominicæ licitum sit facere maiorem collationem, quam in aliis diebus. ibid.
 27. An liceat collationem serotinam manere facere, & differre prandium in noctem. 128
 28. Qua hora sit comedendum in die ieiunij, & an licitum sit anticipare horam. ib.
 29. An dispensatus, vt edat carnes, sit excusatus à ieiunio. 129
 30. An qui habet facultatem edendi carnes, & non vult illas edere, teneatur ieiunare, & quid si vouerit ieiunare, & sit dispensatus ad edendas carnes. ibid.
 31. An qui habet priuilegium, vt edendo carnes, satisfaciatur præcepto ieiunij, quale concedebatur in Bullis Cruciatæ antiquis, teneatur ieiunare, licet comedat carnes. 130
 32. An si quis in die ieiunij Quadragesimalis, in quo sunt prohibita oua, habeat sufficientem sustentationem secundum modum suum absque hoc quod comedat oua, vel lacticia, si non ieiunet: at vero ieiunare nequit, si non comedat oua, vel lacticia absque Bullæ enim non habet, nec habet vnicam refectio-nem sufficientem pro toto die, vt sic ieiunet, nisi hæc comedat, an possit, & teneatur comedere, vt sic seruet præceptum ieiunij. ibid.
 33. An sit licitum abbreviare vitam ieiunij, & abstinentiis, & vires minuere. ibid.
 34. An sit licitum abstinere à carnibus etiam in extrema necessitate, vt faciunt Carthusienses. 131
 35. Vter peccet magis, qui in capite Quadragesimæ vult nullum diem Quadragesimæ ieiunare, an is, qui per singulos dies non vult ieiunare. 132
- CAPVT II.
- Circa obseruationem festorum.*
- DVB. I. An præceptum sanctificandi festa sit positium, vel negatiuum, & quo iure inductum. 133
 2. An hoc præcepto iubeatur aliquis cultus interior Dei, vt peccatorum contritio, dilectio Dei, &c. ibid.
 3. An hoc præceptum obliget nos ad non peccandum in die festo: & sic peccare in die festo sit circumstantia necessario detegenda in confessione. 134
 4. An obseruatio omnium festorum sit par, ita vt quæuis causa sufficiens ad laborandum in vno festo, sufficiat vt laboretur in reliquis. ibid.
 5. Qui dies festi sint ex præcepto obseruandi, & quis possit eos instituire. ibid.
 6. Qualia sunt opera seruilia, quæ in festis prohibentur, & in quo consistat esse seruilia, an scilicet aliquid ad hoc con-ducatur gratis vel pretio fieri. 135
 7. An iter agere, siue equestrem, siue pedestrem, fas sit in diebus festis, & bestias oneratas deferre. 136
 8. An sit licitum scribere in die festo. ibid.
 9. An fas sit transcribere in die festo. 137
 10. An tabellionibus, & eorum ministris fas sit in diebus festis facere scripturas, & eas transcribere. 138
 11. An sit licitum in festis rationem facere, id est, *darj tomar cuentaa*. ibid.
 12. An pingere sit opus seruile, & illicitum in festis. ibid.
 13. An molere sit licitum in festis. 139
 14. An venatio, & aucupatio liceant in festis. ibid.
 15. An sit licitum pacisci in diebus festis. ib.
 16. An sit licitum in Dominicis, & festis torneamenta exercere, & ludum, qui Hispanè vocatur *inffas*, & alios similes. ib.
 17. An exercere eiusmodi ludos in Aduentus, & Quadragesima sit peccatum mortale. ibid.
 18. An ratione necessitatis fas sit in diebus festis seruilia exercere. ibid.
 19. An sufficiens causa sit exercendi seruilia in festis cessatio magni lucri occurrentis repente, & transitio. 142
 20. An ex Ecclesie dispensatione fas sit laborare in festis. ibid.
 21. An ex consuetudine excusentur à mortali barbitonfores, tondentes barbam in festis: sartores perficientes aliquas vestes in festis: & futores circumfidentes caleos, Hispanè *desfirar*. ibid.
 22. An ex cultu diuino, ad quem ordinantur, reddantur licita opera corporalia in festis. 143
 23. An opera seruilia sint licita in festis propter pietatem, vt propter Ecclesiam, vel Monasterium, vel ad pauperes alendos, vel ob pontium, & viarum refectio-nem. ibid.
 24. An præter opera seruilia sint etiam alia prohibita in festis. ibid.
 25. Quid nomine mercati intelligatur. 144
 26. An nomine mercati intelligatur etiam prohiberi ab Ecclesia omnes negotia-tiones, vt locationes, conductiones, & similes

Index Cap. & Dub. Tomi II.

- similes contractus. 125
 27. Quid intelligatur nomine placiti, & an liceat aliquando lites, & processus iudiciales in die festo. 146
 28. An licitum sit in die festo informare iudicem cum aduocato, & procuratore. 147
 29. Quomodo sit prohibitum in festis iudicium ad mortem, & penam. ibid.
 30. Qualiter prohibeatur iuramentum in die festo. ibid.
 31. An præceptum hoc sanctificandi festa obliget sub peccato mortali. ibid.
- LIBER VI.
- Circa iudices, aliâque iudicialia.*
- CAPVT I.
- De Iudicibus, & accusationibus.*
- DVB. I. **A**n iudex secularis possit in aliquo casu iudicare clericos. 149
 2. An clericus in sacris constitutus, & laici hæres ad iudiciū fori secularis vocari possit ratione illius hæreditatis, quemadmodum potuisset laicus, cui successit? 151
 3. An qui erat clericus tēpore commissi delicti, & post est effectus laicus, vt si factus est bigamus, &c. possit puniri pro tali delicto à iudice seculari, postquam iam factus est laicus? & an vxor clerici coniugati gaudentis priuilegio fori, gaudeat etiam fori priuilegio. ibid.
 4. An iudices Ecclesiastici possint iudicare laicos. ibid.
 5. Dato certum esse posse iudicem Ecclesiasticum in dictis causis iudicare laicos, an possit eos etiam in carcerem mittere. 152
 6. An quilibet homo possit se euilibet iudici subicere. ibid.
 7. Qualiter peccet iudex extrahens reum ab Ecclesia. 153
 8. Qui delinquentes possint ab Ecclesia, & ceteris locis gaudentibus hac immunitate extrahi, & qui non. 154
 9. An consulentes, vel mandantes delicta ob quæ illa committens non gaudet immunitate, vt homicidium aleuosum, latrocinium &c. gaudeant immunitate Ecclesie, ita, vt inde extrahi non possint. 157
 10. An sodomita gaudeat immunitate Ecclesie. 158
 11. An vt confugiens ad Ecclesiam inde extrahi possit tamquam ea non gaudens, requiratur integra & plena probatio qualitatis delicti, ob quam non gaudet, vel fat sit semiplena probatio quæ sufficit ad torturam. ibid.
 12. An iudex promittens criminis impunitatem delinquenti si ab Ecclesia exeat, teneatur ei seruire fidem. ibid.
 13. An vbi delinquens immunitate Ecclesie gaudeat, liceat iudici ipsum intra Ecclesiam compedibus ligare, ne quod libuerit fugere possit, vel Ecclesiam obfidere, ne tali delinquenti alimenta, victus & vestitus deferantur. ibid.
 14. Esto iudex laicus non possit fugientes ad Ecclesiam inde abducere, possit ab eis arma legibus verita etiam intra Ecclesiam auferre. 159
 15. An ratione delicti fiat peccator subditus iudici illius loci in quo deliquit. ibid.
 16. An exempti ratione delicti sortiantur forum, ita vt subiciantur illius loci iudicibus. ibid.
 17. An iudici liceat iudicare contra veritatem quam nouit propter ea, quæ in contrarium proponuntur. 161
 18. An sicut iudex, ita & minister possit exequi sententiam contra veritatem si-bi cognitam. 162
 19. An cum iudex certo nouit aliquem innocentem, qui tamen iuxta allegata & probata nocens est, possit illi occulte ianuas carceris aperire, vt sic ipsum à morte eripiat? 163
 20. An iudex possit aliquem condemnare si accusator non sit. ibid.
 21. An iudex possit dispensare in pena per legem statuta, illam totaliter remittendo, vel augendo, vel minuendo. ibid.
 22. An is, qui apud iudices intercedunt, vt penas legis remittat delinquenti peccet. 165
 23. An iudex post sententiam latam, qua pena aliqua damnauit reum, possit penam illam minuere. ibid.
 24. An iudex inferior possit mutare, vel interpretari sententiam quam semel tulit. ib.
 25. An iudex possit compellere partes ad concordiam, & compositionem. 166
 26. An homo teneatur ad accusandum. ibid.
 27. An accusationem debeat necessario præcedere secreta monitio, id est accusans teneatur prius corrigere reum, vt si corrigatur cesset ab accusatione. 167
 28. An sit licitum accusare delictum, quod quis sufficienter probare non potest, & an semel accusatum, liceat iterum accusare. ibid.
 29. An pactum vel iuramentum de non accusando, valeat. 168
 30. Qui prohibeantur accusare, & qui non. ib.

Index Cap. & Dub. Tomi II.

CAPVT II.

De denunciatione.

- DVB. 1. Quibus casibus obliget ex præcepto correctio fraterna. 170
2. Quæ sit materia de qua teneamur corrigere. 171
3. An sit peccatum omittere correctionem timore mortis, vel alio iusto. ibid.
4. An personæ priuatae, vel saltem Prælati teneantur inquirere peccata quæ corrigant. 172
5. An secreta monitio debeat præcedere denunciationem. ibid.
6. An quando crimen est occultum, & tantum in peccantis damnum, & secreta monitio non prodest, teneamur ultra procedere ad testes adhibendum, & tandem ad denunciandum. 174
7. An sit necessarium prius adhibere vnum testem, quam duos: & an possint plures, quam duo adhiberi? & an testes debeant esse ex iis, quibus alius norunt crimen fratri. 175
8. An quando homo dubitat an sua monitio vel denunciatio sit profutura, excusetur à correctione, & denunciatione. 176
9. An omnes teneantur ad denunciationem faciendam, vel aliqui excusentur. 177
10. An Clerici teneantur ad prædictam denunciationem faciendam, etiam in causa sanguinis. ibid.
11. An Prælati vel iudex possit punire hominem, de quo denunciatum est aliquod crimen. 178
12. An quando iudex procedit ad denunciati punitionem possit eum punire integra legis pena. 179
13. An denunciator possit esse testis contra delinquentem, vt sic procedatur ad punitionem. ibid.
14. An quando iudex, vel Prælati præcipit denunciare delicta, sit prius facienda secreta monitio. 180
15. An peccata præterita iam emendata sint denuncianda ad mandatū superioris. 181
16. An crimina non visa, sed tantum audita sint denuncianda. 182
17. An sit denunciandum Prælati, qui creditur nullum remediū adhibiturus. 183
18. An aliquæ personæ propter priuilegium iuris excusentur à denunciatio ad mandatū iudicis, vel à testificando si iudex eas specialiter vocet, vt testimonium ferant: & an qui ob defectum aliquem sunt facti inhabiles ad testificandū teneantur denunciare ad mandatū iudicis, ib.
19. An filius teneatur patrem hæreticum denunciare inquisitoribus, & comprehendatur sub edictis talem denunciationem iubentibus. 184
20. An teneantur illi denunciare ad edicta vel testificari si iudex interroget, quibus delictum pro consilio vel remedio capiendi, vel sub sigillo secreti detectum est. 185
21. An qui iurauit non denunciare, vel non ferre testimonium teneatur respondere ad edicta, vel iustus à Prælati testificari. 186
22. An propter damnum, quod denunciatori, vel reo denunciato sequitur, excusetur quis à denunciando, vel testificando. ib.
23. Quæ sint causæ in summa ob quas quis excusetur à mandatis de denunciandis criminibus. 187
24. Quæ causæ excusent à denunciatione faciendi de rebus furtiuis. ibid.
25. Quantum temporis duret edictum superioris cum vi obligandi ad denunciandum, & similiter literæ excommunicatorie, quæ promulgantur ad partis petitionem, vt sibi aliquid restituatur. ibid.
26. An errent iudices præcipiendo generaliter in edictis malefactores denunciari. 188
27. Quod sit discrimen inter eum qui respondet ad edicta vt testis, & inter eum, qui vt denunciator. 189

CAPVT III.

De inquisitione.

- DVB. 1. Quæ dicantur crimina minora, grauiora, & enormia. 190
2. Quæ crimina dicantur esse contra Rempublicam, & in damnum commune. ib.
3. Quid & quotuplex sit publicum, & notorium, & famosum, & manifestum, & occultum. 191
4. Quid sit infamia secundum ius, & quotuplex. 192
5. Quo pacto incurratur infamia facti. Quis sit eius effectus & quomodo possit tolli. 194
6. Quo pacto iuris infamia incurratur, & quomodo tollatur. 195
7. Quid sit purgatio canonica, & quando sit necessaria. 197
8. Quid sit causa iudicialis, & quotuplex. 198
9. Quid & quotuplex sit sententia iudicialis. ib.
10. Quæ dicatur sententia iusta, vel iniusta, quæ valida, & quæ nulla. 199

Index Cap. & Dub. Tomi II.

11. Quid sit procedere in iudicio simpliciter & de plano sine figura, & strepitu. ibid.
12. Quæ probatio in iudicio sit sufficiens. 200
13. An confessio iudicialis facta ab ipso reo valeat pro sufficienti probatione. ibid.
14. Quæ sint indicia sufficientia ad probationem faciendam. 201
15. An sufficiat vnum indicium ad procedendum in iudicio, vel sint necessaria plura, maxime ad torquendum. ibid.
16. Quid & quotuplex sit inquisitio. 202
17. An necessarium sit ad inquisitionem de aliquo delicto faciendam, præcedere infamiam, vel facti sint indicia. 203
18. An sit de iure naturali, & diuino, vt ad inquisitionem non procedatur absque infamia. 204
19. An sint aliqui casus excepti in iure, in quibus non sit necessarium præcedere infamiam ad inquisitionem. ibid.
20. An vbi delictum est notorium, peccator verò occultus: vt si inueniatur homo mortuus, & ignoretur à quo, possit iudex inquirere quis fecerit. 206
21. Vtrum e contra quando persona diffamata est, & conuicta de vno crimine, possit interrogari de aliis criminibus occultis de quibus nō est illa infamia. ib.
22. An conuictus de vno crimine possit iure interrogari de sociis occultis, qui nulla laborant infamia? 207
23. An in peccato contra naturā liceat interrogare pro socio, vt in sodomia, sicut in vitis, que sunt cōtra bonū cōmune. 208
24. An iudices interrogantes socios criminū, peccent, socios (inquam) contra quos non habent probatam infamiam. ibid.
25. An inquisitio contra Religiosos possit fieri absque infamia. ibid.
26. An sufficiat infamia orta postquam reus in carcerem detentus est, ad inquisitionem? & an ex simplici infamiae informatione, possit iudex procedere ad inquirendum, vel sit necessarium infamiam prius esse iuridicè probatam. 209
27. An in omnibus delictis possit inquisitio fieri: & an herus possit in sua familia inquirere. 210
28. An aliquo casu teneatur reus se prodere ad madata, vel edicta generalia iudicis. ib.
29. An quotiescūque reus interrogatur à iudice iuridice de proprio delicto, teneatur reus proprium delictum fateri. 211
30. An reus rogatus de crimine hæresis, vel læsæ maiestatis in quibus nō requiritur tanta solemnitas ad inquirendū, teneatur suum crimen, scilicet hæresim prodere, maxime si crimen sit notoriū, vt si hæreses in publico productæ sunt, nulla tamen infamia vel indicis laborat. 212
31. An quando reus, vel testis ignorat an iudex iustus, & secundum ius interroget, teneatur fateri crimen. ibid.
32. An ad hoc quod reus teneatur respondere, satis sit esse de eo infamiam, vel indicia, vel requiratur etiam quod sint probata, & illi notificata. 213
33. An metiri in iudicio sit peccatū mortale. 214
34. An sit licitum in principio litis accipere iuramentum calumniæ super veritate dicenda ab ipso reo. ibid.
35. An liceat iudici vt simulatione aliqua, vt à reo, actoreue veritatem rei apud ipsū dubiè quam iuridicè rogat extorqueat, & an possit delatū de crimine ad penam damnare ex sola confessione, quam ab ipso, promissa criminis impunitate, extorsit. ibid.
36. An vt testes teneantur fateri, sit necessarium, scient esse infamiam, vel indicia, vel completam probationem. 215
37. An quando factum est notorium, at peccator occultus, teneatur testes manifestare delinquentē iudici interrogati. 216
38. An si aduersus testes obiiciantur aliqua ad eorū testimonium repellendū, possit iudex interrogare testes de veritate obiectorū, & testes teneantur respondere. ibid.
39. An iudex, qui cōtra ius aliquid nouit à reo vel teste posse ex eo procedere in iudicio. ibid.
40. An quando proceditur via inquisitionis sit infligenda pena integra. 218
41. An probatio requiratur ad puniendū per viā inquisitionis? Item quæ forma & solemnitas sit seruanda in viā inquisitionis. ib.
42. An peccata publica, sint necessario publice punienda. ibid.

CAPVT IV.

De reo.

- DVB. 1. An reus accusatus, possit licite petere ab accusatore, vt ab accusatione desistat, etiam dato sibi ad hoc præcio. 219
2. An licitum sit appellare ad superiorem, eo quod habeat contrariam opinionem, vel quia fauore aliquo ductus differret sententiam, vel mitius puniet. ibid.
3. An reus contra quem extant legitimæ probationes possit torqueri, vt si fateatur, negetur ei appellatio. 220
4. An proprium crimen confessus, possit appellare. ibid.
5. De tortura rei. 221
6. Quid requiratur, vt reus possit in carcerem trudi. ibid.
7. An liceat damnato iuste ad mortem, si possit

Index Cap. & Dub. Tomi II.

- fit fugere non illata vi custodibus, nec effringendo carceres, vel rumpendo vincula effugere è carceribus? & similiter an aliis vinculis iuste, qui nec morte, nec corporali supplicio damnati sunt liceat fugere. 222
8. An vinculis non damnatus, nec damnandus ad poenam sanguinis, vel mutilationis, sed ad aliam punitionem, aut ad debita solvenda, vel poenam pecuniariam, possit licite fugere. *ibid.*
9. An liceat reo carceres effringere, vel perforare, vinculaque distringere, ut sic fugiat. *ib.*
10. An licitum sit consilium vinculis, ut fugiant, vel effringant carceres, vel vincula rumpant, & ad id opem præstare. 223
11. An Religiosis liceat fugere à carceribus suorum Prælatorum. 224
12. An damnati ad carcerem perpetuum, vel temporalem fugere possint. *ibid.*
13. An reus damnatus ad mortem, qui potest è carceribus fugere, teneatur ad id, vel possit in carceribus manere. *ibid.*
14. An reo damnato ad mortem famis liceat abstinere à cibo. 225
15. An licitum sit reo obedire ministris iustitiæ, ascendendo locum supplicij, & alia similia faciendo. *ibid.*
16. An vinculis, qui promittit, vel iuravit se rediturum ad carcerem, teneatur redire. *ib.*
17. An condemnatus iuste possit iudici, vel ministris iustitiæ resistere: & quid de innocente, damnato tamen iuxta allegata & probata. 226
18. An damnati ad trirèmes liceat fugere. *ib.*
19. An damnati ad exilium, qui bona anni parte latent intra locum, à quo exulant, peccent mortaliter. 227

CAPVT V.

De testibus.

- Dv. 1. In quibus casibus teneatur homo ad testimonium ferendum. *ibid.*
2. An omnibus casibus dictis sit peccatum mortale non se offerre ad testificandum. 228
3. An possit quis se abscondere, vel fingere inhabilitatem vel inimicitiam, ut sic excusetur à testimonio ferendo: & an sic se abscondens, vel fingens teneatur restituere. *ibid.*
4. An quod dicitur de iudiciis, quod debent esse probata ad hoc ut testis teneatur fateri veritatem, idem sit dicendum de infamia, quod scilicet debeat esse probata ad hoc, ut testis veritatem fateri teneatur, siue per accusationem, siue per inquisitionem procedatur, vel satis sit esse infamiam, licet non probatam. 229
5. An quod dictum est testes non teneri ad reuelandum crimina, nisi sit infamia, vel

indicia probata in iudicio, vel testis semiplenè probans deposuerit, in iudicio, sit etiam verum in criminibus exceptis, vel in grauissimis ut in morte Principis, & in his, quæ sunt contra bonum commune quando damnum non pendet in futurum. *ibid.*

6. An religiosi & sacerdotis teneantur ferre testimonium. 230
7. An testis vocatus ab aliquo, ut testimonium reddat, teneatur etiam manifestare, quæ pro aduersario faciunt. *ibid.*
8. An testis interrogatus de delicto, quod si explicet manifestatur turpitudine ipsius testis occulta. v. g. quia fuit complex in eodem delicto, teneatur illud manifestare. 237
9. An ad iudicium sufficiat duorum, vel trium testimonium. *ibid.*
10. An aliquando vnus testis sufficiat ad probationem. *ibid.*
11. An in aliquibus casibus non sufficiant duo testes. 232
12. An testes singulares in aliquibus casibus sat sint & faciant probationem. *ibid.*
13. An si testes discordent secum, vel cum aliis sit validum eorum testimonium. *ibid.*
14. Qui sint legitimi testes, & quas conditiones habere debeant. 233
15. An esse socium criminis sit circumstantia, ob quam testis sit illegitimus. 234
16. An testes inhabiles valeant aliquid in iudicio. *ibid.*
17. An quando personæ sunt priuilegiatæ valeant aliquid eorum testimonium. 235
18. An aliquis in causa propria, vel sibi, & alteri communi possit esse testis. *ibid.*
19. Quæ solemnitas necessario requiratur in recipiendo testimonio. *ibid.*
20. An pars aduersa possit ad sui defensam detegere occultos testium defectus. 236
21. Ad quid teneatur testis, qui falsum deposuit. *ibid.*

CAPVT VI.

De seruando secreto.

- Dv. 1. An seruare secretum sit actus virtutis, & sit in præcepto. 237
2. An teneatur quis potius vitam exponere, quam secretum fidei suæ commissum, vel peccatum alienum occultum, quod tamen ipse vidit, detegat. *ibid.*
3. An alienas literas aperire, & legere, sit peccatum mortale. 238

CAPVT VII.

De Aduocatis.

- Dv. 1. Vtrum Aduocatus teneatur patrocinari pauperi. *ibid.*
2. Qui

Index Cap. & Dub. Tomi II.

2. Quibus personis interdictum sit officium aduocationis. 239
3. An in aliquo euentu fas sit clericis & Episcopis patrocinari. *ibid.*
4. An qui iure prohibiti sunt patrocinari, delinquant mortaliter si munere hoc fungantur. 240
5. An clericis interdictum sit tabellionis officium, seu notarij. *ibid.*
6. An clericis & Episcopis fas sit tutoris functionem obire. 241
7. An caudifido fas sit vtramque partem tueri, scilicet sui clientis, & aduersarij litigatoris. *ibid.*
8. An Aduocatus habens causam iustā, possit aduersarij decipere, & caullationibus. *ib.*
9. An Aduocato liceat ceptra lite pacisci de salario. Itē conuenire de quota sibi danda. *ib.*

CAPVT VIII.

De ordine seruando à Prælato Regulari, inquirendo de crimine graui alicuius Religiosi.

- Dv. 1. Qualiter Prælatus Regularis debeat procedere ad cognoscendum iudicialiter de delicto graui Religiosi sibi subditi. 242
2. Qualiter Prælatus Regularis procedere debeat per viam inquisitionis. 243
3. An Prælatus procedens contra subditum Regularem possit recusari. 246
4. Qualiter Prælatus Regularis debeat procedere per viam accusationis contra subditum Regularem. 250
5. Qualiter Prælatus debeat procedere contra Regularem via denunciationis euangelicæ, seu fraternalis. *ibid.*
6. Qualiter procedere debeat Prælatus contra Regularem via denunciationis canonice. 251

CAPVT IX.

De exemptione Regularium.

- Dv. 1. Qualiter Religio Societatis Iesu exempta sit à iurisdictione ordinariorum. 252
2. In quibus subiecti sint post Tridentinum concilium ab ordinariis exempti. 257
3. An contra exemptos possit procedere iudex Papæ delegatus ad corrigendos clericos, non facta de exemptis mentione. 258
4. An exempti citati ab ordinario teneantur coram ipso priuilegium exemptionis exhibere. 259
5. Qua forma respondendi uteretur Religio exempta, vel Religiosus exemptus, quādo ante ordinarium conuenitur, & quo pacto suam exemptionem defendat. *ibid.*
6. An quando Religio est actor aduersus laicos, possit ipsos conuenire coram iudice conseruatore per ipsam electo. 261

7. An possit costrui monasterium Religiosorum absque Episcopi auctoritate. 262
8. An quando in priuilegio continetur, ut non intelligatur reuocatum, nisi de eo fiat specialis mentio de verbo ad verbum, intelligatur reuocatum per clausulam: non obstante quocumque priuilegio, etiamsi habeat clausulam, ut de verbo ad verbum fieri debeat de illo mentio cuius tenorem pro inferio volumus hic haberi. *ibid.*
9. An Regulares possint vti suis priuilegiis contra alios Regulares similia priuilegia habentes, etiamsi illis non vtantur? & similiter familiares Religiosorum an possint vti priuilegiis Religionum contra ipsos Religiosos, etiam si ipsi priuilegiis Religiosi non vtantur. 263

LIBER VII.

Circa ordines.

CAPVT I.

De ordine.

- Dv. 1. An ordo sit sacramentum, characteremque imprimat, ac de eius materia & forma in generali. 265
2. An sit de essentia huius sacramenti, ut qui initiatur tangat materiam. 266
3. An sit de essentia sacramenti ordinis in sacerdotio, & diaconatu manus impositio. 267
4. An sit de essentia ordinis, ut ministrare ab Episcopo faciente sacrum. 268
5. An sit de essentia sacramenti ordinis, ut idem Episcopus, qui profert verba, porrigat matriciam tangendam ab ordinando. *ibid.*
6. An Prima tonsura sit ordo, & sic sacramentum: characteremque imprimat & gratiam conferat. 269
7. An quatuor minores ordines sint verè ordines, & sic sacramenta characteremque imprimant. 270
8. An subdiaconatus, & diaconatus sint ordines verè, & propriè, sicque sacramenta, & characterem imprimant. 271
9. An Episcopatus sit verè & propriè ordo, sicque sacramentum, & characterem imprimat, gratiamque conferat. *ibid.*
10. An Cardinalatus sit ordo, & in quo ab Episcopatu differat. 272
11. Quid distet inter Episcopos, & simplices sacerdotes inter se, & inter Episcopos, & Archiepiscopos, Patriarchas, Primates, & Papam. 273

12. Quæ sit materia, & quæ forma singulorum ordinum, & in quo actu imprimatur character illius ordinis. 274
13. An si in celebratione ordinum aliquid omittatur sit supplendum. 276
14. An character vnius ordinis necessario supponat characterem alterius ordinis. *ibid.*
15. Quæ requiratur essentialiter consecratio Episcopalis, & quæ tantum ex præcepto. 277
16. Quid conferat Pallium Patriarchæ, & Archiepiscopo seu Primati, id est, quæ possit ante Pallij receptionem. 280
17. Qui sint actus proprii, & ministeria singulorum ordinum. 282
18. Quis sit huius sacramenti minister. 283
19. Quibus in iure commissum sit Primam Tonsuram & ordines minores conferre, cum Episcopi non sint. 284
20. Quis sit minister sacramenti ordinis necessitate præcepti. 287
21. An Abbates, & alij Prælati, qui non sunt Episcopi, habent tamen iurisdictionem quasi episcopalem in subditos seculares, possint illis dare literas dimissorias ad ordines, vel hoc solum possint Episcopi. 292
22. Quis sit proprius Episcopus alicuius ad hunc effectum, ut possit illum licite ad ordines promouere, & illi conferre literas dimissorias, ut ab alio ordinetur. 294
23. Qualiter ratione beneficii Ecclesiastici contrahatur domicilium. *ibid.*
24. Quis sit Episcopus proprius, ut possit ad ordines promouere professum eiectum à Religione, & an talis possit ad ordines promoueri. 296
25. An si dedit Papa alicui facultatem, ut ordinaretur extra tempora à suo ordinario, tantum possit ordinari ab alio cum literis dimissorias sui ordinarij. *ibid.*
26. An capitulum sede vacante ante annum elapsum, possit licentiam concedere alicui Episcopo, ut in ea diocesi ad ordines promoueat alienos habentes dimissorias proprii Episcopi, aut sui Prælati Regularis, vel personas eiusdem diocesis habentes dimissorias Episcopi mortui vel Nuntij Apostolici, ut à quocumque Antistite ordinentur. *ibid.*
27. An cum proprius Episcopus dat literas dimissorias alicui subdito, ut ordinetur à quocumque Episcopo, videatur illi concedere, ut dispenset cum ordinato inquamque irregularitate, & quous alio impedimento ad ordines, in quo posset proprius Episcopus dispensare. 297
28. An initiatus Prima Tonsura, vel quatuor minoribus ordinibus ab alieno Episcopo absque licentia proprii, gaudeat privilegijs clericalibus, sitque capax beneficii, vel

43. An patrimonium ad cuius titulum quis ordinatus est possit sine licentia Episcopi vèdi, antequàm quis sit adeptus beneficiu, vel aliud habeat, vnde comode viuat. 309
44. An si pater meliore filium, ut bona illa sint patrimonium, ad cuius titulum ad ordines sacros promouetur, possit post promotionem reuocare hoc. *ib.*
45. Qualis sciètia requiratur in eo, qui ad ordines promouendus est. *ibid.*
46. An vita, & morum honestas requiratur in promouendo ad ordines. 311
47. Quid requiratur, ut clericus peregrinus possit in aliena diocesi celebrare. 312
48. An si fundas Capellaniam ex proprijs bonis, præcipiat, ut Capellanus teneatur dicere tot Missas in hebdomada, talis Capellania requiratur actu ordinem sacrum. *ibid.*
49. An clerici teneantur deferre habitum, scilicet vestes clericales, & tonsuram, quæ clerica dicitur, id est *corona*. 315
50. Quo in loco sint ministrandi ordines. 317
51. Quo tempore ordines sacri celebrandi sint. 318
52. Quo tempore possint ordines minores conferri. 319
53. An omnes ordines possint simul vna die eidem conferri. *ibid.*
54. Quis possit dispensare in interstitijs seruandis inter receptionem duorum ordinum, quæ præcipit seruari Trid. sess. 23. cap. 11. 13. & 14. de reformatione. 321
55. An ad dispensandum in interstitijs requisitis inter ordinum receptionem, exigatur causa. 322
56. An eadem causa necessitatis, vel vtilitatis Ecclesiæ, quæ requiratur in Trident. sess. 23. cap. 11. de reformat. & cap. 14. requiratur in dispensatione, & in interstitijs inter ordinem minorem, & alium minorem, & inter subdiaconatum, & diaconatum: eadem (inquam) quæ ibi requiratur in dispensatione in interstitijs inter vltimum ordinem minorem, & subdiaconatum, & inter diaconatum, & sacerdotium. 324

C A P V T II.

De obligatione recitandi Horas canonicas ratione ordinis.

- Dv. 1. Quot sint Horæ canonicæ, & quanam ad illas teneantur. 325
2. An clerici minorum ordinum teneantur ad Horas canonicas, vel saltem ad aliquam aliam orationem plusquam laici. 326
3. An Religiosi professi tam viri, quam feminae in Religione approbata, teneantur ad Horas canonicas: & quo iure ad id te-

- neantur. *ibid.*
4. An Monachus professus ad chorum, qui extra suum monasterium viuat, vel ex ista dispensatione, vel quia ciectus est, teneatur ad Horas. 325
5. An equites, quos vulgo, *comendadores*, appellamus, teneantur sub mortali recitare eas orationes, quas loco Horarum canonicarum præscribit eorum regula, ut recitent, in illisque recitandis seruare interdium. 328
6. An Nouitij teneantur Horas recitare. *ibid.*
7. An qui hora nona, id est, *alias mebe* initiatur subdiaconatus ordine, teneatur ad integras Horas totius diei, & idem queritur de eo, qui hora nona professionem emit. *ibid.*
8. An qui tenentur ad Horas canonicas, satisfaciant si sola mente dicant, vel teneantur voce alta dicere? 329
9. An qui Ecclesiæ præcepto tenentur ad Horas, peccat, si in peccato mortali eas recitent, quando priuatim recitant. *ibid.*
10. An saltem clerici dicentes Horas publicè in choro, peccent si sint in peccato mortali. 330
11. An peccet mortaliter obligatus ad Horas, qui omittit aliquam, vel partem notabilem. *ibid.*
12. An qui ex negligentia, vel plena deliberatione omittit aliqua die septem Horas canonicas, contrahat septem peccata mortalia. *ibid.*
13. An qui alternatim recitat cum alio, dicendo partem, & audiendo aliam partem, censetur integre recitare, siue sit Hora canonica, siue sint preces, ex poenitentia sacerdotali, vel ex defectu institutione. 332
14. An quando aliquis dicit officium diuinum in choro, & audit partem, quam canit alter chorus, & partem suam non canit, sed submissa voce dicit, satisfaciat præcepto. *ibid.*
15. An censetur integre recitare, qui dum dicitur diuinum officium in choro, occupatur occupatione necessaria ad ipsum diuinum officium, ut præuidendo lectionem, quam est cantaturus, vel mittitur ad thurificandum, vel ad comitandum thurificaturum altare &c. nec repetit ea, quæ interim ab alijs dicuntur in choro: vel si aliquantulum ex causa necessaria cesset, ut quia sanguis è naribus effluit. *ibid.*
16. An censetur integre recitare, qui audit partem, quam cantat chorus, & aliam partem organo pulsat, vel teneatur partem illam, quam organo dicit, supplere, & similiter chorus satisfaciat, dicendo suam partem & audiendo partem, quam pulsat organum, vel

- vel teneatur partem illam supplere. 332
17. An qui Horas dicunt syncopando censeantur integre recitare, & sic satisfaciant & famuli, qui cum his recitant. *ibid.*
18. An qui ex obliuione partem Horæ omittit, vel quia inurat tarde chorū, vel exit ante finem Horæ, censeatur integre recitare, licet non repetat totam Horam. *ibid.*
19. An qui Horam interrumpit, censeatur integre recitare, vel potius teneatur totam Horam repetere. 333
20. An sit licitum diuidere Matutinum à laudibus, ita vt Matutinum dicatur vespere diei præcedentis, & laudes aurora sequentis: & tunc sit dicenda oratio in fine laudū. 334
21. An cum Sacerdos solus recitat debeat dicere ante orationem *Domine vobiscum*. *ibid.*
22. Quam Breuiarij formam teneantur sequi, qui tenentur ad Horas canonicas. *ibid.*
23. An quando Religiones, vel Ecclesiæ cathedralis, seu collegiæ, quæ ante ducentos annos habent Breuiarium, non acceptant hoc nouum, sed recitant iuxta suum, Religiosi priuati, vel priuati clerici, subditalium diocesum possint, vel teneantur recitare iuxta hoc nouum Breuiarium, vel potius iuxta Breuiarium suæ Ecclesiæ vel Religionis. 335
24. An sit modò peccatum lethale, recitare iuxta aliud Breuiarium, quàm Pij Quinti. *ib.*
25. An mutans qualitatem officij peccet mortaliter. v.g. qui recitare tenetur Horas canonicas, si recitat de sancto quando debet recitare de feria, vel econtra. 336
26. An possit Episcopus dispensare cum suo subdito, vt secundum aliud Breuiarium recitet. *ibid.*
27. An qui tenentur ad Horas, teneantur ad omnia officia, quæ sunt in Breuiario, scilicet ad Psalmos poenitentiales, officium defunctorum, letanias, canticum graduum, officium paruum Beatæ Mariæ. *ibid.*
28. An attentio sit in præcepto in Horis canonicis, & aliis precibus, quæ ex præcepto dicuntur. 337
29. An sit præceptum orandi deuote. 339
30. An qui recitat Horas absque attentione requisita, ita vt defectu attentionis peccet mortaliter, teneatur Horas repetere. *ibid.*
31. An in orationibus, quas quis non ex præcepto, sed ex deuotione recitat, sit peccatum recitare sine vlla attentione actuali vel virtuali. 340
32. An qui tenetur ad Horas, possit sine peccato simul exercere aliquas operationes externas. *ibid.*
33. An dormientes, vel dormitantes inter recitandum, satisfaciant præcepto recitandi. 341
34. An qui non recordatur se dixisse aliquem psalmum vel Horam, teneatur repetere. *ib.*
35. Quod sit tempus competens, & legitimum ad recitandum Horas canonicas, siue in communi, siue in particulari. *ibid.*
36. An peccet qui non recitat Horas canonicas priuatim debitis, & cõpetitis horis. 342
37. An Matutinum, & laudes, & reliquæ Horæ diei præsentis possint recitari vespere præcedentis diei, & qua hora. *ibid.*
38. An teneatur sacerdos recitare Matutinum antequam faciat sacrum. 343
39. An facere sacrum conuentuale, seu maius, quod dicitur solemne, ante Matutinum recitatum, sit peccatum. 344
40. An sit peccatum facere sacrum antequam recitetur Prima. *ibid.*
41. An peruertens ordinem Horarum quando priuatim dicuntur, vt recitans Tertiam ante Primam, peccet. 345
42. An non recitare Horas canonicas publice in choro horis debitis, vel ibi ordinem Horarum peruerrere, sit peccatum mortale. *ib.*
43. An omitrens, vel non potens recitare Horam canonicam tempore debito, teneatur intra eundem diem recitare illam siue proponendo, siue postponendo. *ibid.*
44. Quo in loco sint dicendæ Horæ canonicæ. 346
45. An infirmitas excuset ab Horis canonicis recitandis, & qualis esse debeat. 347
46. An cæci, & ita oculis caligantes, vt legere nequeant, teneantur ad Horas canonicas, vel memoriter dicendo, si memoria retineant, vel eas memoriæ mandando, vt memoriter recitent. *ibid.*
47. An infirmus, qui nequit dicere omnes Horas, teneatur ad partem, quam potest. 348
48. An qui æger est, ita vt solus recitare nequeat, teneatur adiuncto socio recitare. *ib.*
49. An qui non potest dicere Horas canonicas, potest tamen ab alio audire, teneatur ad id. *ibid.*
50. An qui tenentur ad Horas, & nequeunt illas dicere, teneantur dicere, vel facere aliquid loco Horarum. 349
51. An ob carentiam Breuiarij excusetur quis à recitandis Horis canonicis. *ibid.*
52. An vrgens alicuius rei faciendæ necessitas excuset ab Horis canonicis recitandis. *ibid.*
53. An dispensatio excuset ab Horis. 350
54. An excommunicatio, suspensio, degradatio, irregularitas excuset ab Horis. *ibid.*
55. An possit subdiaconus dicere, *Domine vobiscum*. *ibid.*

THOMÆ

THOMÆ
SANCHEZ,
E SOCIETATE IESV,
Opusculorum moralium, seu Confiliorum,
TOMVS POSTERIOR.

LIBER QVARTVS

De consilijs, seu casibus particularibus circa vltimas voluntates,
vbi de illegitimis.

CAPVT I.

De Testamentis.

SVMMARYM.

- DVB. I. Quid, & quotuplex sit testamentum, & qualiter se habeat solemnitas in testamentis requisita? an scilicet sit tantum solemnitas requisita ad probandum veritatem testamenti, vel sit essentialis constitutioni testamenti.
2. Quam solemnitatem requirat testamentum nuncupatiuum, id est, testamento abierto.
3. Quam solemnitatem requirat testamentum in scriptis, id est, clausum.
4. Que solemnitas requiratur in testamento cæci.
5. Quam solemnitatem requirat testamentum inter liberos, siue sit nuncupatiuum, siue in scriptis.
6. Quam solemnitatem requirat testamentum tempore pestis.
7. An ad legata pia requiratur eadem solemnitas.
8. Quam solemnitatem requirat mandatum ad testandum, id est, potestas, quam alteri alicui prebet, vt nomine illius testamentum condatur.
9. An si quis cepit facere testamentum nuncupatiue coram sufficienti numero testium, & solemnitate legitima, & fecit institutionem, & aliqua legata, & capitula, & morte præuentus non perfectus, valeat in ijs, que disposuerat.
10. An testamentum in scriptis carens debita solemnitate, habens tantum solemnitatem nuncupatiui, valeat vt nuncupatiuum.
11. An si maritus, & uxor, seu alij duo coniunctim in eadem chæra testentur in scriptis (quod fieri conceditur l. eo quodd à multis. C. si certum conceditur l. eo quodd à multis. C. si certum

- petatur, & ibi docent omnes) requirantur duæ solemnitates, scilicet quatuordecim testes, &c.
12. Que solemnitas requiratur in codicillis.
13. Quam solemnitatem requirat donatio causa mortis.
14. An quando contractus iure ciuili nullus est ob defectum alicuius solemnitatis eo iure requisita, sit etiam in foro conscientie nullus, ita, vt per illum non transferatur dominium.
15. An idem, quod diximus dubio præcedenti de testamento minus solemniter circa eius obligationem in foro conscientie, dicendum etiam sit de contractu cum Ecclesia gesto, cui deest solemnitas iure requisita.
16. Qualiter testamentum sit usque ad mortem reuocabile.
17. An si quis iurauit se non reuocaturum testamentum possit postea reuocare.
18. An donatio facta in poenam mutationis testamenti valeat.
19. An ex Principis facultate, testantis consensu interueniente, concessa ad hoc, vt testamentum reuocari non valeat, possit testamentum irrevocabile effici.
20. An si quis vnoeas Deo relinquere in testamento mille aureas pauperibus, & testamentum condatur, in quo eos relinquat predictis pauperibus, possit penitere, & testamentum reuocare.
21. An constituto à duobus testamento ex communi consensu, confirmetur illud testamentum morte alterius.
22. An si duo testamenta à duobus hereditibus producantur, ab eodem testatore eodem die facta, neque apparere possit, quod prius confectum sit, quid sit dicendum.
23. An quando testator in primo testamento apponit clausulam derogatoriam sequenti testamento, sit

A postea